

VOORSTEL

zaaknummer:	542085
afdelingsnaam:	BenO-Ruimtelijke Kwaliteit
steller:	Michael van Riet Paap
telefoonnummer	035 629 2966
onderwerp:	Wijziging Verordening Mobiliteitsfonds Hilversum 2009

Voorstel

1. De Verordening Mobiliteitsfonds Hilversum 2009 te wijzigen.
2. Onttrekkingen en vermeerderingen aan het Mobiliteitsfonds (een bestemmingsreserve vanaf 01-01-2019) in handen te stellen van het college.

Samenvatting

In 2009 werd het Mobiliteitsfonds ingesteld met als doel het parkeren in brede zin te verbeteren en de bereikbaarheid van de gemeente Hilversum te vergroten. Het fonds is in tien jaar tijd gegroeid naar een omvang van circa €1,2 mln. Gelden zijn gestort door ontwikkelaars, die ter compensatie voor het niet voldoen aan de parkeereis een financiële bijdrage aan het fonds leverden.

In 2019 is het Mobiliteitsfonds vanwege de interpretatie van financiële wet- en regelgeving door de accountant van de gemeente niet langer op te balans te plaatsen als transitorische passivum¹. Officieel staat het fonds op het moment van het vaststellen van de jaarrekening 2018 (in juni 2019) als bestemmingsreserve te boek. Een bestemmingsreserve is een deel van het eigen vermogen met een specifieke resultaatbestemming. Deze boekhoudkundige verandering vraagt om een aanpassing van de bestaande verordening Mobiliteitsfonds.

Naast de financieel-technische reden worden ook enkele kleine inhoudelijke aanpassingen aan de verordening voorgesteld, bijvoorbeeld dat kapitaallasten ook uit het Mobiliteitsfonds kunnen worden gedekt. Deze wijzigingen vergroten de inzetbaarheid van dit nuttige instrument in de toekomst.

Inleiding

Op 6 maart 2019 kondigde het college in RIB 2019-17 aan dat de gemeenteraad op een afzonderlijk moment een voorstel tot herziening van de verordening Mobiliteitsfonds zou krijgen voorgelegd. Het vaststellen van een verordening is een raadsbevoegdheid krachtens artikel 147 en 149 van de Gemeentewet. Het juiste tijdstip voor de wijziging van de verordening is het moment waarop de Jaarstukken 2018 door de raad worden vastgesteld (juni 2019). De reden hiervoor is dat de accountant van de gemeente – ingegeven door het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) – het Mobiliteitsfonds niet langer aanmerkt als een transitorisch passivum op de gemeentelijke balans vanaf 1 januari 2019.

Het Mobiliteitsfonds is in 2009 ingesteld om haar saldo in te zetten voor het verbeteren van de openbare parkeersituatie, wat mede kan bestaan uit flankerende mobiliteitsmaatregelen die aantoonbaar bijdragen aan het verbeteren van de parkeersituatie in Hilversum. Ontwikkelaars hebben in tien jaar tijd het fonds

¹ Een transitorische passivum is een post met gelden op de balans die over de jaarlijkse balansdatum heen loopt. Het moment van gebruik van deze gelden wijkt af van het moment waarop de opbrengsten ontstaan. Vaak worden deze opbrengsten verspreid over meerdere boekhoudkundige perioden of boekjaren (zoals tot aan 2019 het geval was bij het Mobiliteitsfonds).

gevuld (tot circa €1,2 mln.) met financiële bijdragen als compensatie voor het niet kunnen voldoen aan de parkeereis van de gemeente. Geconstateerd is dat deze middelen in tien jaar tijd nog nauwelijks zijn geïnvesteerd in de doelstelling van het fonds.

Doel

De opzet en de inhoud van de verordening Mobiliteitsfonds blijven nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van 2009.

Het wijzigen van de verordening is echter op boekhoudkundig, inhoudelijk en administratief vlak nodig om in toekomst goed inzetbaar te zijn voor het in brede zin accommoderen van de parkeersituatie en het vergroten van de bereikbaarheid van de gemeente Hilversum.

Argumenten

1. Boekhoudkundige wijziging

De conclusie over de financiële positionering van het Mobiliteitsfonds op de gemeentelijke balans is dat het dient te worden aangemerkt als bestemmingsreserve² in plaats van als transitorische post (zie voetnoot pagina 1). Dit komt doordat in de oude verordening het Mobiliteitsfonds niet alleen bijdragen van derden (burgers/bedrijven) kan bevatten, maar ook andere door de raad beschikbaar gestelde middelen. Dat maakt een bestemmingsreserve de meest logische manier om het fonds op de gemeentelijke balans te zetten. Zonder een dergelijke omzetting zouden de middelen uit het fonds niet rechtmatig kunnen worden ingezet in de toekomst.

De omzetting van het Mobiliteitsfonds naar een bestemmingsreserve gebeurt via het besluit over de jaarstukken 2018.

2. Inhoudelijke wijzigingen

Hoewel de basisprincipes van de verordening Mobiliteitsfonds overeind blijven, zijn er een aantal inhoudelijke aanpassingen te doen die de inzetbaarheid van het fonds vergroten:

- Artikel 3 wordt aangescherpt (zie bijlage 1) door te stellen dat het college niet ‘het beheer’, maar ‘onttrekkingen en vermeerderingen’ aan het fonds doet.

Het gestelde in artikel 3 betekent daarnaast dat, conform de werkwijze bij oprichting van het fonds, het college bevoegd is om bestedingen uit de bestemmingsreserve te doen. Het financieel beleid van de gemeente Hilversum uit 2018 kent geen bepalingen over de autorisatie voor bestedingen van bestemmingsreserves. Dat komt omdat dit is vastgelegd in het BBV. De basisregel is dat mutaties in bestemmingsreserves zijn gedekt door een raadsbesluit. Het is echter aan de raad om de voorwaarden rondom de besteding van een bestemmingsreserve te bepalen. De raad kan een expliciet besluit nemen de bevoegdheid om bestedingen te dekken uit de reserve te delegeren aan het college.

Artikel 3 en 5 van de aangepaste verordening regelen dat een onttrekking uit de voorliggende bestemmingsreserve op basis van een collegebesluit geschiedt. Het college motiveert bij iedere onttrekking waarom deze verantwoord is.

- Aan artikel 5 wordt toegevoegd dat ook kapitaallasten uit het Mobiliteitsfonds kunnen worden gedekt. De reden is dat dit de ruimte geeft om grotere fysieke investeringen uit het fonds ter verbetering van de verkeer- en parkeersituatie te dekken.

In het financieel beleid van de gemeente is geregeld dat kapitaallasten in principe niet uit bestemmingsreserves mogen worden gedekt. Daarin is de bepaling in artikel 5 in enge zin afwijkend van het financieel beleid. Echter, in de toelichting van het financieel beleid wordt de achterliggende bedoeling van de regel uitgelegd. Te lezen is dat de regel is ingevoerd om het bestaan van bekleemde bestemmingsreserves niet langer toe te staan. Deze bekleemde reserves werden door de gemeente zelf gevuld met het doel de kapitaallasten van investeringen te dekken. Dit zorgde voor een niet transparante weergave van de financiële positie van de gemeente en was daarom onwenselijk.

² Een bestemmingsreserve is een deel van het eigen vermogen met een specifieke resultaatbestemming.

Het Mobiliteitsfonds is geen bekleemde bestemmingsreserve omdat in het vernieuwde artikel 4 te zien is dat inkomsten enkel gegenereerd worden door bijdragen van derden. Daarbij zijn de bestedingsmogelijkheden breder dan het dekken van alleen de kapitaallasten van investeringen. Alles afwegende wordt daarom voorgesteld kapitaallasten wel uit het Mobiliteitsfonds te kunnen dekken.

- In artikel 5 worden twee zinsneden geschrapt: (1) ‘Minimaal 50% van de gelden wordt ingezet voor het creëren van extra parkeergelegenheid’ en (2) ‘Maximaal 50% van de gelden wordt ingezet voor bereikbaarheidsverbeterende maatregelen waardoor de openbare parkeersituatie aantoonbaar verbetert’. Deze percentuele verdeling maakt de administratie rond binnengekomen bijdragen onnodig complex. Belangrijker is dat bij een besteding uit het fonds goed en transparant wordt gemotiveerd waarom de besteding bijdraagt aan het hoofddoel uit het fonds. Hierover wordt een zin in de verordening toegevoegd. Ook blijven de voorbeelden waarvoor gelden kunnen worden aangewend in de verordening staan.

3. *Administratieve wijzigingen*

Een aantal verouderde bepalingen uit de verordening worden gewijzigd:

- Er wordt in artikel 4.1 verwezen naar de Parkeernota 2017 in plaats van naar de Parkeerbijdrageregeling 2009, omdat de bedragen voor afkoop van de parkeereis op de meest recente cijfers berust moeten zijn.
- 4.2 wordt geschrapt omdat zij overbodig is. De raad kan als het wil altijd geld toevoegen aan een plan.
- 4.3 wordt geschrapt omdat het toevoegen van rente aan een bestemmingsreserve niet langer is toegestaan volgens het BBV.
- Alle bepalingen waarin wordt verwezen naar de directeur dienst Stad zijn verwijderd. Deze rol bestaat niet langer in de huidige ambtelijke organisatie. Het Mandaatbesluit 2016 heeft daarnaast alle gemandateerde bevoegdheden geregeld, waardoor een aparte vermelding in de verordening niet nodig is.
- Bekendmaking hoeft tegenwoordig niet pas na de achtste dag te geschieden, vandaar de aanpassing van artikel 6.

Kanttekeningen

Een risico van het gewijzigde Mobiliteitsfonds is dat maatregelen ter verbetering van de mobiliteit net als in de afgelopen tien jaar nauwelijks zullen plaatsvinden. Er zijn drie redenen om te verwachten dat dit risico niet manifest wordt:

1. In 2019 start het traject voor de Mobiliteitsvisie Hilversum. Dat zal in 2020 c.q. 2021 met een uitvoeringsprogramma gepaard gaan, met naar verwachting een grote financiële impact. Met het gewijzigde Mobiliteitsfonds is het mogelijk om concrete investeringen uit dat uitvoeringsprogramma op te pakken, die bijdragen aan de doelstellingen van het fonds en de visie.
2. In RIB 2019-17 werden naast de financieel gedekte plannen voor mobiliteit in 2019, ook plannen genoemd die nog te onrijp voor besluitvorming waren, maar zich mogelijk in 2019 inclusief financiële claim zullen aandienen. Te denken valt aan Smart Mobility/Smart Parking in combinatie met parkeerinitiatieven in buurten.
3. De bestuurlijke en ambtelijke regie op het fonds zal met dezelfde actieve intentie worden gevoerd als op de plannen voor mobiliteit in 2019 uit RIB 2019-17. De benodigde ambtelijke capaciteit is hiervoor beschikbaar.

Een juridisch risico voor de gemeente zou alleen ontstaan bij grote wijzigingen aan de voorwaarden voor bestedingen uit het Mobiliteitsfonds. Preciezer: ontwikkelaars die de parkeerseis hebben afgekocht om hun ontwikkeling mogelijk te maken, zouden een claim bij de gemeente kunnen neerleggen op het moment dat de voorwaarden waaronder zij de parkeereis afkochten drastisch wijzigen. Aangezien een wijziging van die omvang niet wordt voorgesteld, wordt het juridisch risico als klein bestempeld. Ook bij andere gemeenten met een gelijksoortig fonds zorgt het rechtmatig om blijven gaan met de vooraf gestelde voorwaarden ervoor dat ontwikkelaars geen aanleiding voor juridische stappen hebben

Financiën, middelen & capaciteit

De boekhoudkundige verwerking van het Mobiliteitsfonds op de gemeentelijke balans is in het bovenstaande uitgebreid aan bod gekomen. Behoudens de boekhoudkundige verwerking heeft dit voorstel geen directe financiële impact.

Uitvoering

De gewijzigde verordening treedt per direct in werking. De raad wordt via de P&C cyclus op de hoogte gehouden over de voeding van en de voorgestelde en gerealiseerde bestedingen uit het mobiliteitsfonds (artikel 3.2).

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer P.I. Broertjes

Bijlage

1. Gewijzigde Verordening Mobiliteitsfonds Hilversum 2009